

MEDEDELSER

Høringer: Udveksling af oplysninger efter tilgængelighedsprincippet - Videregivelse af efterretninger vedr. terrorhandlinger - Beskyttelse af personoplysninger - Varetægtsfængsling i isolation - Sex-turisme

8. Lukkede døre
9. Vold, grov - Betinget straf - Anger Management - Ung alder
10. Bedrageri - Mandatsvig - Langvarig sag - Vekselerere - Frifindelse
11. Vold mod politiet - Strafbortfald
12. Civile agenter - Begrænsning i forsvarerens adgang til aktindsigt
13. Varetægtsfængsling - Gentagelsesfare - Sindssyge lovovertrædere - Mentalundersøgelse - Proportionalitet
14. Falsk anmeldelse - Betinget straf
15. Bedrageri - Forsikringssvig - Samfundstjeneste
16. Brandstiftelse, kvalificeret - Forsøg, tilbagetræden - Tilregnelighed - Udvisning undladt
17. Forvaring - Retslægerådet - Mentalundersøgelse - Afhøring af sagkyndige vidner

LANDSFORENINGEN AF BESKIKKEDE ADVOKATER

Justitsministeriet
Civil- og Politiafdelingen
Det Internationale Kontor

Amagertorv 21
17. februar 2006

Vedr.: Sagsnr. 2005-305-0238. Forslag fra Europa-Kommissionen til Rådets rammeafgørelse om udveksling af oplysninger efter tilgængelighedsprincippet (KOM (2005) 490).

Justitsministeriet har med skrivelse af 26. januar 2006 anmodet om en udtalelse om ovennævnte.

Materialet har været forelagt bestyrelsen, der deler de betænkeligheder, der er givet udtryk for i det medfølgende grundnotat side 17, herunder om der overhovedet er behov for det foreslåede, ligesom der stilles spørgsmålstejn ved de praktiske muligheder for at skabe en umiddelbar adgang til de forskellige nationale databaser, navnlig når det gælder etablering af direkte online-adgang.

Den væsentligste indvending finder man imidlertid i en anden verserende høring, ministeriets sagsnr. 2005-3005-0236 - Forslag fra Europa-Kommissionen til Rådets rammeafgørelse om beskyttelse af personoplysninger i forbindelse med det politimæssige og strafferetlige samarbejde (KOM (2005) 475).

Her skriver Kommissionen selv i præamblen side 6.1:

"Nyere initiativer, der tager sigte på direkte elektronisk adgang, i det mindste for så vidt angår positive/negative resultater, vil sandsynligvis øge risikoen for, at der udveksles ulovlige, urigtige eller forældede oplysninger, og det skal der tages hensyn til. Disse initiativer medfører, at den registeransvarlige ikke længere i hvert enkelt tilfælde vil kunne kontrollere, om der er tale om en retmæssig videregivelse af oplysninger, og om de pågældende oplysninger er rigtige. Som følge heraf er det nødvendigt at lade disse initiativer ledsage af en række vidtgående krav for konstant at sikre og kontrollere kvaliteten af de oplysninger, hvortil der gives direkte elektronisk adgang."

Der er jo ikke ende på, hvad man kan finde på at registrere elektronisk i dag, og man kan meget let forestille sig, at der ved udveksling af sådanne oplysninger kan ske misforståelser, således at f.eks. "en kontaktperson eller associeret til en af ovennævnte personer" lige pludselig i et andet land bliver opgraderet til at være sigtet eller mistænkt for en forbrydelse.

De forsøg, man i den pågældende rammeafgørelse (KOM (2005) 475) personoplysninger gør på at regulere registreringerne, er aldeles utilstrækkelige. Således gennemhul-

les reguleringerne i bl.a. artikel 6, 19 og 20 af, at man i samme bestemmelsers stk. 2 indfører en række undtagelser, bl.a. af efterforskningshensyn.

Tidsfristen for lagring af oplysningerne i artikel 7 er total indholdsløs og kan derfor føre til, at forældede oplysninger udveksles.

Man må stille spørgsmålstegn ved, om man kan opfylde kravene til kvalitetskontrol, som foreslået i artikel 9, når man i andre konventioner sætter ganske korte frister for udveksling af oplysninger.

Man kan også tvivle på nytten af artikel 13, hvor den modtagende myndighed skal sikre, at oplysningerne ikke kommer på afveje.

Som foreningens bestyrelse har fremhævet i forbindelse med tidligere hørings svar om tilsvarende emner, er det jo normalt således, at jo fjernere man er i forhold til den oprindelige kilde, jo mindre omhyggelig er man i omgangen med de fortrolige oplysninger.

Foreningens bestyrelse har i lyset af, at det ikke i tilstrækkelig grad vil være muligt at undgå fejl, misforståelser eller misbrug ved udveksling af oplysninger ved direkte adgang til andre medlemslandes databaser, afgørende betænkeligheder ved den foreslåede rammeafgørelse (KOM (2005) 490) om tilgængelighedsprincippet.

På bestyrelsens vegne
Elsebeth Rasmussen

Justitsministeriet
Civil- og Politiafdelingen
Det Internationale Kontor

Amagertorv 21
17. februar 2006

Vedr.: Sagsnr. 2006-3002/21-0019. Forslag til rådsafgørelse om videregivelse af oplysninger, der stammer fra sikkerheds- og efterretningstjenesternes aktiviteter vedrørende terrorhandlinger (KOM (2005) 695).

Justitsministeriet har med skrivelser af 1. og 2. februar 2006 anmodet om en udtalelse om ovennævnte.

Materialet har været forelagt bestyrelsen, der bemærker, at foreningen tidligere har været hørt om noget tilsvarende - informationsudveksling og samarbejde vedr. terrorhandlinger, hvor foreningen afgav hørings svar den 24. maj 2004.

Foreningen deler de betænkeligheder, der er givet udtryk for i grundnotatet til den aktuelle høring, idet man kan tiltræde, at der næppe er behov for at indføre nye strukturer på området.

I det oven for omtalte høringssvar udtrykte foreningen bl.a. betænkelighed ved, at man under påskud af at bekæmpe terrorisme gør indgreb i grundlæggende rettigheder, herunder retten til privatliv og beskyttelse af personoplysninger.

Det er velkendt, at efterretningstjenester indsamler oplysninger, også om personer, der endnu ikke er mistænkt endsige sigtet for forbrydelser.

Det er også velkendt, at jo længere væk man er fra den kilde, der indsamler oplysninger, jo mere letfærdigt tager man på berettigede krav om fortrolighed, hvilket kan føre til, at de personer, der afgiver fortrolige oplysninger, eksponeres over det ganske Europa.

Foreningen afgiver samtidig hermed høringssvar om to andre forslag til rammeafgørelser vedr. udveksling af personoplysninger, hvortil der henvises.

Foreningen kan således ikke anbefale det foreslåede.

På bestyrelsens vegne
Elsebeth Rasmussen

Justitsministeriet
Civil- og Politiafdelingen
Det Internationale Kontor

Amagertorv 21
17. februar 2006

Vedr.: Sagsnr. 2005-305-0236. Forslag fra Europa-Kommissionen til Rådets rammeafgørelse om beskyttelse af personoplysninger i forbindelse med det politimæssige og strafferetlige samarbejde (KOM (2005) 475).

Justitsministeriet har med skrivelse af 30. januar 2006 anmodet om en udtalelse om ovennævnte.

Materialet har været forelagt bestyrelsen, der bemærker, at forslaget ikke vil være tilstrækkeligt til at opveje de betænkeligheder, der kan være, ved at medlemslandene direkte skulle blive i stand til at søge i andre landes databaser, eller at man kan ophæve begrænsninger i videregivelse af personoplysninger til andre lande.

Der henvises til det samtidigt hermed afgivne hørings svar vedr. sagsnr. 2005-305-0238 - Forslag fra Europa-Kommissionen til Rådets rammeafgørelse om udveksling af oplysninger efter tilgængelighedsprincippet (KOM (2005) 490).

På bestyrelsens vegne
Elsebeth Rasmussen

Justitsministeriet
Lovafdelingen
Strafferetskontoret

Amagertorv 21
24. februar 2006

Vedr.: Sagsnr. 2005-730-0020. Strafferetsplejeudvalgets betænkning nr. 1469/2006 om varetægtsfængsling i isolation efter 2000-loven.

Justitsministeriet har med e-mail af 2. februar 2006 fremsendt ovennævnte høring, herunder fil indeholdende en betænkning på ca. 260 sider. Justitsministeriet har efterfølgende oplyst, at betænkningen ikke forelå færdigtrykt og ikke kunne forventes de første 14 dage, og der ville formentlig kun blive fremstillet få eksemplarer. Høringsfristen er af ministeriet sat til inden den 2. marts 2006.

Foreningens bestyrelse finder anledning til at henvise til de bemærkninger, der fremgik af indledningen af det for nylig afgivne hørings svar af 24. januar 2006 om politi- og domstolsreformen.

Generelle bemærkninger

Vedr. indholdet af betænkningen bemærker bestyrelsen indledningsvis, at det giver anledning til eftertanke, at 2000-loven ikke har haft større gennemslagskraft, og at antallet af isolationer er på vej op igen.

Udvalgets kommissorium er afstukket til at overveje mulighederne for yderligere at begrænse anvendelsen af isolationsfængsling. Men når virkeligheden er den, at tidligere forsøg på begrænsning har vist sig ikke at virke, så burde det føre til, at man rejste det grundlæggende spørgsmål, om man overhovedet skal have muligheden for at isolere varetægtsarrestanter.

Der er flere lande i den vestlige verden, der klarer sig uden. Der kan således ikke være tale om, at det er så afgørende for opklaringsarbejdet, at man er nødt til at opretholde et system, der dels er umenneskeligt, dels er svært at regulere og begrænse brugen af.

Udvalget har imidlertid valgt ikke at inddrage nyere erfaringer fra udlandet, jfr. side 89 i betænkningen. Udvalget gør sig dog på baggrund af spørgeskemaundersøgelsen tanker

om behovet for isolation. Det er tankevækkende, at der ikke er oplyst konkrete eksempler på, at manglende isolation har ødelagt en efterforskning, eller at 2000-lovens indskrænkninger i praksis har medført problemer for retshåndhævelsen, betænkningen side 90.

Udvalget har ikke ment at kunne gøre mere for at nedbringe anvendelsen af isolation ved i videre omfang at anordne anvendelse af delvis isolation. Det er forstemmende, at denne mindre indgribende og mindre sundhedsskadelige foranstaltning strander på, at hverken Kriminalforsorgen eller politiet mener at have ressourcer til at gøre foranstaltningen til et brugbart alternativ.

For Kriminalforsorgen er der formentlig tale om, at hovedparten af bygningerne er stærkt forældede, og belægningsprocenten på grund af diverse strafskærper er uacceptabel høj. For politiets vedkommende er det besværet med at have arrestanter spredt over flere arresthuse, men vel også en uvilje mod at opgive de muligheder, der ligger i at få domstolene til at anordne fuldstændig isolation af de sigtede, der ikke vil tilstå med det samme.

Tidsgrænser

Udvalgets flertal har foreslået at regulere tidsgrænserne for isolation. Bestyrelsen kan tiltræde, at tidsgrænserne sættes ned.

Bestyrelsen finder herudover, at der i alle tilfælde bør være absolutte tidsgrænser for isolation, ikke som af flertallet foreslået med undtagelser ved sigtelser for bl.a. straffelovens § 191 eller § 237. Bestyrelsen kan her tiltræde mindretallets bemærkninger, hvorefter behovet for isolation i almindelighed må været meget begrænset, når isolation har fundet sted i 6 måneder.

Ved fastlæggelse af en absolut overgrænse af en ikke ubetydelig længde vil politiet have mulighed for at tilrettelægge efterforskningen med henblik herpå.

Med hensyn til unge lovovertrædere kan bestyrelsen støtte det samme mindretal, der foreslår en absolut tidsgrænse på 4 uger - der henvises til mindretallets argumenter side 121 i betænkningen.

Formkrav

Det er et stort problem, at domstolene anvender meget standardprægede og intetsigende begrundelser. Hverken flertal eller mindretal i udvalget synes at have en reel løsning herpå. Ganske vist giver man i betænkningen side 127 ff nogle anvisninger på, hvorledes der bør strammes op. På baggrund af erfaringerne fra tidligere med hensyn til varetagtsfængsling og isolation må bestyrelsen være meget skeptisk med hensyn til effekten heraf. Udvalgets anvisninger vil muligvis blive lagt ind i domstolens tekstbehandlingssy-

stemmer, men i løbet af relativ kort tid vil alt være ved det gamle, medmindre landsretterne har evne og vilje til at påse overholdelsen heraf.

§ 747-retsmøder

Bestyrelsen har afgørende betænkeligheder ved at udvide adgangen til at afholde § 747-forhør. Det er givet, at anklagemyndigheden gerne ser øget anvendelse af anteciperet bevisførelse, fordi det er nemmere i større sagskomplekser at anvende en slags salami-metode, hvor man efter en række afhøringer hos politiet lader sigtedes forklaringer bevisfikseres i et indenretligt forhør og siden bruger disse forklaringer under domsforhandlinger mod andre tiltalte.

Som eksempel kan nævnes et større narkotikakompleks i Århus 2004-2005, hvor 64 personer blev dømt på to centrale vidners forklaringer i § 747-forhør.

En sådan bevisførelse fører imidlertid til skævvridning af hele processen, i og med, at det bliver den tidligere bevisfikserede forklaring, der danner grundlag for domfældelsen, ikke de forklaringer, der afgives under selve domsforhandlingen, hvor vidnet/den medtiltalte står ansigt til ansigt med den, der er tiltalt i den aktuelle sag, og hvor han modafhøres direkte af forsvareren for den aktuelt tiltalte.

Som § 747-forhør praktiseres for øjeblikket, bliver der normalt ikke adgang for de medsigtede til at overvære forklaringerne. Deres forsvarere kan være bundet af pålæg, så de ikke kan drøfte bevistemaet med deres klienter, og retten berammer ikke sagerne med medforsvarerne, men giver alene besked om, at retsmødet finder sted (undertiden med yderst kort varsel). Udvalget påtænker ikke at gøre ændringer heri.

Foreningens bestyrelse kan på det foreliggende grundlag således ikke anbefale den foreslåede udvidelse af adgangen til at foranstalte § 747-forhør.

På bestyrelsens vegne
Elsebeth Rasmussen

Justitsministeriet
Lovafdelingen
Strafferetskontoret

Amagertorv 21
24. februar 2006

Vedr.: Sagsnr. 2005-793-0012. Jurisdiktionsudvalgets delbetænkning nr. 1470/2006 om dansk straffemyndighed i forhold til seksuel udnyttelse af børn i udlandet.

Justitsministeriet har med e-mail udsendt ovennævnte og anmodet om en udtalelse.

Materialet har været forelagt bestyrelsen, der bemærker, at foreningen ved tidligere lejlighed, et høringssvar af 18. december 2002, har udtalt "... at det kræver nøje overvejelse og et dokumenteret behov for nødvendigheden heraf at opgive det almindelige krav om "dobbelt strafbarhed" for handlinger, der er foretaget i udlandet."

Justitsministeriet har selv indhentet oplysninger om aldersbetingelser i forbindelse med sædelighedsforbrydelser i andre lande og fandt i øvrigt ikke, at man var bekendt med konkrete sager, hvor straffelovens krav om dobbelt strafbarhed havde medført, at en herboende person ikke ville kunne straffes for seksuelt misbrug i udlandet, betænkningen side 48.

Udvalget er selv opmærksom på, at der bør udvises en vis tilbageholdenhed med at foreslå fravigelser af kravet om dobbelt strafbarhed, ikke mindst på grund af spejlvirkningen. Hvis andre lande generelt ophævede kravet om dobbelt strafbarhed i deres lovgivning, ville det således betyde, at udlændinge senere ville kunne straffes i deres hjemland for handlinger, der fuldt lovligt er foretaget under ophold i Danmark, eksempelvis homo-seksuelt forhold mellem voksne, side 49.

Spørgsmålet om opgivelse af dobbelt strafbarhed inden for det foreslåede område beror efter udvalgets opfattelse primært på overvejelser af mere retspolitisk karakter, side 54.

Hertil kommer de praktiske problemer med at gennemføre efterforskning i de pågældende sager.

Bestyrelsen må således konstatere, at der ikke er noget behov hverken for en generel regel om fravigelse af kravet om dobbelt strafbarhed i sædelighedssager eller for den af udvalget foreslåede specifikke fravigelse i nogle nærmere opregnede straffebestemmelser.

Bestyrelsen kan således ikke anbefale det foreslåede.

På bestyrelsens vegne
Elsebeth Rasmussen

Landsforeningens Meddelelse 8/2006

Lukkede døre

I en sag om hashhandel ville anklagemyndigheden have lukkede døre mod forsvarernes protest. Byretten imødekom begæringen (dissens). Landsretten fandt ikke, at anklagemyndigheden havde præciseret de ganske særlige hensyn, som konkret gjorde det påkrævet, at bevisførelsen skulle ske for lukkede døre. Landsretten tilføjede, at der ikke her ved var taget stilling til, om der i forbindelse med bevisførelsen om specifikke punkter var grundlag for at træffe bestemmelse om dørlukning.

ØL 16. afd. kære nr. S-341-06, 1/2 2006

Under en sag med 5 tiltalte, A - E, der var tiltalt i en hashesag, begærede anklagemyndigheden dørene lukket i medfør af retsplejelovens § 29, stk. 3, nr. 4, subsidiært 3 personer, F - H, udelukket fra at overvære retsmødet i henhold til § 748, stk. 5. Forsvarerne protesterede. Spørgsmålet blev forhandlet for lukkede døre efter aftale mellem parterne.

Anklageren redegjorde for, at der var medsigtede på fri fod samt en person anholdt i udlandet, U, der endnu ikke var udleveret.

F - H ville der formentlig blive rejst tiltale mod.

Forsvarerne for A - E gjorde gældende, at der ikke foreslå sådanne ganske særlige hensyn, der gjorde det påkrævet, at dørene blev lukket, jfr. RPL § 29, stk. 4. Det var ikke en usædvanlig situation, at nogle sigtede fortsat var på fri fod, eventuelt i udlandet. Bevismateriale i sagen bestod fortrinsvis af telefonaflytninger. Der var personer, der allerede var dømt i sagskomplekset, og som kunne tale med F - H.

Byretten lagde vægt på de to medsigtede på fri fod, og U, der i henhold til en arrestordre var anholdt i udlandet. Denne sidste havde mulighed for at kommunikere med omverdenen.

Henset til karakteren af sigtelserne sammenholdt med de sigtedes mulighed for at afstemme deres forklaringer efter det, der fremkom under domsforhandlingen, fandtes der at være sådanne ganske særlige hensyn, der gjorde det påkrævet, at dørene lukkedes under bevisførelsen.

Forsvarerpålæg i medfør af § 748 var ikke tilstrækkelige.

Én dommer fandt ikke anledning til dørlukning og lagde vægt på, at de sigtede skønnedes at have begrænsede muligheder for at påvirke opklaringen af sagen mod dem.

Afgørelsen blev påkæret med kæreskrift. Retten besluttede dog, at domsforhandlingen skulle fortsætte for lukkede døre, dog således at retsbogen vedr. den foretagne bevisførelse oplæstes i næste retsmøde, såfremt landsretten nåede til et andet resultat.

Forsvarerne for de medsigtede, herunder U, fik pålæg om ikke at oplyse, hvad der var passeret i retsmødet. Pålægget blev udstrakt til, at den enkelte sigtede blev fremstillet for en dommer i medfør af RPL § 764.

Landsretten udtalte:

"Som sagen er forelagt, finder landsretten ikke, at anklagemyndigheden i fornødent omfang har præciseret de ganske særlige hensyn, som konkret gør det påkrævet, at bevisførelsen under domsforhandlingen for byretten sker for lukkede døre, jf. retsplejelovens § 29, stk. 4, jf. stk. 3, nr. 4, hvorfor

b e s t e m m e s:

Byrettens kendelse ændres, således at bevisførelsen under domsforhandlingen ikke sker for lukkede døre.

Det bemærkes, at der ikke herved er taget stilling til, om der i forbindelse med bevisførelse om specifikke punkter er grundlag for at træffe bestemmelse om dørlukning."

Landsforeningens Meddelelse 9/2006

Vold, grov - Betinget straf - Anger Management - Ung alder
Straffelovens § 56 og § 245

T på 17 år blev dømt for efter en fest at have tildelt en anden festdeltager A et slag i baghovedet med en flaske, så den knustes med bl.a. en syningskrævende flænge til følge. Betinget straf af fængsel i 50 dage bl.a. betinget af, at T efter Kriminalforsorgens nærmere bestemmelse undergav sig behandling i "Anger Management".

Københavns Byrets 17. afd. SS 60/2006, 1/2 2006

T på 17 år var tiltalt efter straffelovens § 245 ved at have handlet, som ovenfor beskrevet i november 2005.

T, der var ustraffet, nægtede at have slået med flaske, men erkendte vold efter straffelovens § 244.

Anklagemyndigheden nedlade påstand om ubetinget frihedsstraf i ikke under 60 dage. T påstod betinget straf, subsidiært betinget med vilkår om "Anger Management" eller samfundstjeneste.

Det fremgik bl.a. af forklaringerne, at T og A havde været til en fest, hvor der blev drukket spiritus og tygget khat.

En lægeattest bekræftede, at A var blevet syet med tre sting. Der var ikke noget erstatningskrav.

Retten lagde til grund, at der havde været en forudgående episode, hvor T havde givet A et mindre spark, og lagde herefter til grund, at T slog A med flasken. Straffen blev fastsat til fængsel i 50 dage, jfr. straffelovens § 245, stk. 1, og fortsatte:

"Retten har ved strafudmålingen lagt vægt på at der forud for episoden havde været en mindre diskussion mellem tiltalte og A samt navnlig tiltaltes alder.

Straffen skal ikke fuldbyrdes, hvis tiltalte overholder de betingelser, som er angivet nedenfor, jf. straffelovens § 56, stk. 2.

Retten har herved lagt vægt på tiltaltes alder, og at han er ustraffet.

Tiltalte har erkendt, at temperamentet løb af med ham, og han har erklæret sig villig til at indgå i et kursus i "anger management". Det er rettens vurdering, at tiltalte er motiveret til at indgå i et sådant kursus, og at han er egnet hertil, selv om der ikke foreligger en udtrykkelig udtalelse herom fra Kriminalforsorgen.

Retten er opmærksom på, at forsøgsordningen med "anger management" i henhold til cirkulæreskrivelse af 15. november 2005 forudsættes anvendt i voldssager, hvor den unge bliver idømt en fængselsstraf på op til 40 dage - betinget eller ubetinget. Den straf tiltalte er idømt overstiger således det forudsatte strafmaksimum.

Retten finder imidlertid, at der er væsentlige grunde til at give tiltalte muligheden for at gennemføre et sådant forløb, idet alternativet ville være en betinget dom med vilkår om samfundstjeneste. Retten har derfor bestemt, at straffen gøres betinget med vilkår om "anger management".

- oo0oo -

Betingelserne omfattede en prøvetid på 1 år, og at T efter Kriminalforsorgens nærmere bestemmelse undergav sig behandling i "Anger Management".

Kriminalforsorgen var rekvireret til at udtale sig om T's egnethed hertil, men havde af uforklarlige grunde alene udtalt, at T var egnet til samfundstjeneste.

T var umiddelbart efter overfaldet blevet søgt varetægtsfængslet, men blev løsladt i grundlovsforhør, efter at anklageren havde frafaldet sin begæring (sag nr. 90. 32228/2005, 21/11 2005).

"Anger Management" er bl.a. omtalt i Rigsadvokaten Informerer Nr. 35/2005.

Landsforeningens Meddelelse 10/2006

Bedrageri - Mandatsvig - Langvarig sag - Vekselerere - Frifindelse
Straffelovens § 279 og § 280

To vekselerere blev efter en langvarig straffesag med en angivelig gerningsperiode i 1996 - 1997 frifundet for groft bedrageri i forhold til 1.286 investorer og ligeledes frifundet for den subsidiære tiltale for mandatsvig ved at lade 3 selskaber låne eller afholde udgifter i størrelsesordenen kr. 46 mio.

Københavns Byrets 37. afd. nr. 16801/03, 1/2 2006

A og B var ved et anklageskrift af juli 2003 tiltalt som ovenfor beskrevet. Sagen drejede sig om 3 selskaber, som blev begæret konkurs i 1997.

Kuratellet i konkursboerne havde indgivet anmeldelse til SØK. I 1998 blev et revisionsfirma sat på sagen og udførte arbejde frem til 2002 for et beløb på ca. kr. 20 mio.

B havde under efterforskningen afgivet forklaring til politiet. A's forsvarer modtog anklage-myndighedens materiale i januar 2003. Politiet ville afhøre A i marts s.å., uagtet advoka-ten, der ikke havde haft lang tid til at sætte sig ind i sagen, bad om, at afhøringen måtte finde sted i april, hvilket politiet afslog, og som oven for nævnt rejste tiltale i juli 2003.

Under domsforhandlingen blev ført vidner i form af 14 investorer, 17 ledere og investe-ringsrådgivere i selskaberne, herunder 2 advokater, 1 kontorchef fra Finanstilsynet, 2 revi-sorer fra selskaberne og 2 revisorer fra det af politiet antagne revisionselskab.

Domsmandsrettens præmisser er gengivet i byretsdommen fra side 251. Man fandt ikke, at der var begået bedrageri over for investorerne, der blev oplyst om omkostningerne. Ret-ten fandt det ikke godtgjort, at investeringsrådgiverne holdt omkostningsniveauet skjult, som af anklagemyndigheden angivet. Der forelå ikke beviser for "kursskæring", og det kunne heller ikke lægges til grund, at risikoen ved at investere i optioner blev holdt skjult for investorerne, eller at salgsmetoderne var kritisable.

Der var ikke regler om, hvor stor en procentdel af gevinsterne, der skulle være ekstern afdækning af.

De tiltalte havde regnet med, at det var forsvarligt at fortsætte driften. Det fandtes derfor ikke at kunne bebrejdes de tiltalte, at de fortsatte driften af selskaberne helt op til det tids-punkt, hvor Finanstilsynets afslag på fortsættelse af driften forelå.

Med hensyn til den subsidiære tiltale for groft mandatsvig fandt retten ikke, at de tiltalte måtte indse, at der var en væsentlig risiko for, at investeringerne i sidste ende ikke ville bære frugt.

Den mere subsidiære tiltale for mandatsvig med hensyn til forskellige udgiftsposter, der var afholdt af selskaberne, førte heller ikke til domfældelse, hvorfor A og B i det hele blev frifundet.

Hele byretsdommen er på 263 sider.

Landsforeningens Meddelelse 11/2006

Vold mod politiet - Strafbortfald

Straffelovens § 82, nr. 7, § 83, 2. pkt. og § 119

A, B og C var tiltalt efter § 119, stk. 1 og 3, ved i forbindelse med et bilsammenstød, hvor A's gravide hustru var kommet til skade, at være kommet med truende og nedsættende udtalelser til politiet. B og C, der var brødre til A, skulle have deltaget i de truende udtalel-ser, og C sparket, slået og slået ud mod nogle politifolk.

For A blev der statueret strafbortfald, han var psykisk syg og stærkt oprevet under episo-den. B blev frifundet, og C blev idømt en fællesstraf af fængsel i 50 dage, der blev gjort betinget.

Retten i Rødovre nr. S 601/2005, 8/2 2006

A på 29, B på 37 og C på 33 år var tiltalt for overtrædelse af straffelovens § 119, stk. 1 og 3, og A tillige for straffelovens § 121, ved i december 2004 i forbindelse med et trafikuheld at have lagt forhindringer i vejen for redningspersonalets og politiets arbejde samt ved vold eller trussel om vold at have overfaldet myndighedspersoner, idet de tiltalte sammen med flere uidentificerede personer i forbindelse med myndighedernes transport af A's hustru, der var tilskadekommet, havde optrådt råbende og aggressivt, hvorunder A kaldte en politiassistent P "racist" og "bøsserøv", ligesom han gik truende frem mod P med knyttede hænder og slog ud efter denne, og hvorunder C til P udtalte: "Du skal ikke vide dig sikker - det her bliver ikke glemt, det skal du ikke slippe godt fra - jeg kan huske, hvem du er", ligesom han med stor kraft skubbede P i brystet og slog og sparkede ud efter en uidentificeret politimand uden at ramme, og endelig hvorunder B truede P med tæsk samt trak i denne.

(Anklageskriftets gerningsbeskrivelse er på 18 tætskrevne linier uden punktum undervejs, ER).

Ud over de tiltalte afgav en række politifolk og redningsfolk forklaring.

Ingen af de tiltalte var straffet for ligeartet kriminalitet. Både A og C havde betingede domme fra 2004 for dokumentfalsk. C's ankedom på 40 dages fængsel lå efter nærværende sag.

A havde i 2002 været ude for en skudepisode og havde haft væsentlige psykiske problemer siden da. Af personundersøgelsen fremgik bl.a. en erklæring fra en psykiater med diagnosen middelsvært PTSD, angst, adfærdsforstyrrelser, tilbagevendende depression og et paranoidt beredskab. Han blev behandlet med forskellig medicin og havde i marts 2005 fået førtidspension. Han var uegnet til samfundstjeneste.

Byrettens bemærkninger:

"Det fremgår af alle forklaringerne, at politi, Falck-reddere og brandvæsen var tilkaldt for at afhjælpe virkningerne af et bilsammenstød i det stærkt trafikerede kryds Avedøre Havnevej/Roskildevej, hvor situationen var yderligere presset, fordi det var myldretid. Man skulle dels have A's gravide hustru H, som var i den ene bil, til hospitalet til undersøgelse for, om der var sket skade på hoved og ryg og vedrørende fostret, og dels skulle trafikken omledes og senere retableres hurtigst muligt. For indsatsen vedrørende H var det vigtigt, at hun var fikseret i korrekt stilling på båren og ikke drejede hoved og ryg, og for indsatsen i det hele taget var det væsentligt, at krydset blev holdt mest muligt ryddet.

Situationen forløb rimeligt i starten. A's brødre, C og B, kom til stedet, men efterkom politiets anvisninger, idet B holdt sig på afstand på det ene hjørne, mens C kom hen til den forulykkede bil, hvor han fungerede som tolk mellem en læge og H, som han også i øvrigt forsøgte at støtte.

Kort efter ankom imidlertid A, og retten lægger til grund, at hans naturlige oprevethed i situationen var yderligere forstærket på grund af hans psykiske tilstand med bl.a. PTSD. C overlod pladsen hos H til A og trak sig tilbage, idet han forklarede i hvert tilfælde pb. S om broderens psykiske sygdom. A var ifølge vidnerne ophidset og råbende og meget urolig - forståeligt nok ud fra hans forudsætninger. Indsatsleder I forsøgte først selv flere gange at få A til at forholde sig roligt og ikke gå hen til hustruen og henvendte sig derefter til pa. P og bad denne sørge for det. P bad A sætte sig ind i ambulancen på forreste højre passagersæde, hvilket han efter flere opfordringer gjorde, men han steg straks ud igen, bl.a. fordi han ville sørge for, at en af brødrene tog sig af hans tre-årige søn, der var i børnehave. Meget muligt er han steget ind og ud flere gange, og han var fortsat råbende og urolig.

Nu sagde Falckredder F imidlertid, at de ikke turde have A med i ambulancen, og pa. P krævede derfor, at A igen steg ud af ambulancen.

Efter pa. P's og indsatsleder I's troværdige forklaringer, der stemmer med det oplyste om A's sindstilstand, finder retten det bevist, at A sprang ud af ambulancen med knyttede næver og slog ud mod politiassistenten. Ved de samme og flere forklaringer er det bevist, at A yderligere kaldte P for bl.a. "racist" og "bøsserøv".

Retten kan ikke lægge til grund, at A og C har forklaret, at pa. P under hændelsesforløbet skal have slået ambulancedøren ind mod A's ben, hvilket skulle forklare dennes handlemåde. P, der i retten har gjort et roligt og besindigt indtryk, har benægtet det, og det forekommer også usandsynligt under hensyn til, at problemerne først eskalerede stærkt, da han skulle have A ud af ambulancen. Desuden har ingen af de andre vidner set noget sådant, og endelig fremgår det, at A også forinden var ophidset.

A trængte nu ind ad ambulancens sidedør til bårerummet, hvor hans hustru nu var, og forsøgte at få hende ud - efter hans egen forklaring, fordi hustruen kaldte på ham og ikke ville på hospitalet uden ham. Han måtte trækkes ud af pa. P og to kolleger.

Ved pa. P's og pa. L's forklaringer finder retten det bevist, at C, formentlig i ophidselse over behandlingen af hans bror, skubbede P i brystet, så han måtte træde et skridt tilbage. Ved pb. N's forklaring er det videre bevist, at C også råbte til P, at "Dette vil ikke blive glemt", og "Vi skal huske dig", og "Racist", hvilket retten, når det vurderes i forbindelse med skubbet, finder ubetænkeligt at vurdere som en underforstået trussel om vold, jf. straffelovens § 119, stk. 1. Endelig er det ved den samme forklaring bevist, at C også sparkede og slog ud mod andre polititjenestemænd.

Situationen gik herefter gradvist i opløsning, idet ambulancen kørte, og A kørte efter den til hospitalet, og idet der efterhånden var kommet mange politifolk til assistance.

På den anførte baggrund finder retten det bevist, at A og C er skyldige i overtrædelse af straffelovens § 119, stk. 1, og A tillige i overtrædelse af § 121. Som tiltalen er rejst, skal en selvstændig overtrædelse af straffelovens § 119, stk. 3, (modsat subsidiær anvendelse i forhold til § 119, stk. 1) alene bestå i, at de tiltalte "optrådte råbende og aggressivt", men retten finder ikke, at det er bevist, at de har gjort dette i en grad og på en måde, der på strafbar måde har lagt hindringer i vejen for politiets og/eller redningspersonalets arbejde. De tiltalte frifindes derfor i dette omfang.

Vedrørende B foreligger udover hans egen forklaring kun pa. P's forklaring om, at B efter, at C havde skubbet til P, trak denne i armen, men uden at der skete videre. Retten finder det på den baggrund ikke bevist, at B har handlet i strid med straffelovens § 119, stk. 1, og han frifindes derfor.

For så vidt angår A lægger retten til grund, at han på baggrund af sin psykiske tilstand kombineret med det "normale" chok over den højgravide hustrus ulykke befandt sig i en tilstand der nærmest må betragtes som momentan sindssyge, uden dog at være omfattet af straffelovens § 16, stk. 1. I medfør af straffelovens § 82, nr. 7, jf. § 83, 2. punktum, lader retten derfor straffen bortfalde.

For så vidt angår C var denne vel chokeret over svigerindens uheld og behandlingen af broderen, men der foreligger ikke de samme særligt undskyldende omstændigheder som for A. Retten finder det derfor nødvendigt at udmåle frihedsstraf for overtrædelsen af straffelovens § 119, stk. 1, men baggrunden taget i betragtning, og idet C i optakten forsøgte aktivt at hjælpe til, er der ikke anledning til at gøre straffen ubetinget eller til at udmåle mere end yderligere 10 dages fængsel i forhold til den betingede dom af 3. september 2004.

I medfør af straffelovens § 61, stk. 2, nr. 2, fastsætter retten derfor en fælles straf på fængsel i 50 dage for den nu pådømte lovovertrædelse og for forholdene omfattet af dommen af 3. september 2004, stadfæstet den 15. februar 2005.

Under hensyn til den særlige baggrund finder retten, at de domfældte i medfør af retsplejelovens § 1008, stk. 4, 2. punktum, kun skal betale 5.000 kr. + moms af sagsomkostningerne, mens resten skal betales af statskassen."

- 00000 -

C fik en fællesstraf på betinget fængsel i 50 dage med prøvetid på 2 år.

Landsforeningens Meddelelse 12/2006

Civile agenter - Begrænsning i forsvarerens adgang til aktindsigt Retsplejelovens § 729 c og § 754 b

Justitsministeriet har udarbejdet en redegørelse om anvendelse af civile agenter og begrænsninger i forsvarerens adgang til aktindsigt som følge af retsplejelovsændringerne i 2003.

Rigsadvokaten Informerer 4/2006, 17/2 2006

I denne publikation, der sendes til politi og anklagemyndighed, har Rigsadvokaten rundsendt Justitsministeriets redegørelse, idet det var planen, at man skulle følge op på praksis, efter at lov nr. 436 af 10.06.03 havde været i kraft i 2 år.

Civile agenter

Det fremgår af redegørelsen, at civil agent er forsøgt anvendt i forbindelse med opklaring af stjålne lastbiler. Anklagemyndighedens plan var, at den civile person skulle leje en hal, som skulle stilles til rådighed for en kriminel organisation. Begæringen blev afvist af retten, som fandt, at den påtænkte foranstaltning ville bevirke en forøgelse af lovovertrædelsens omfang eller grovhed, RPL § 754 b, stk. 1, og retten fandt endvidere, at den civile persons bistand ikke kunne betegnes som "yderst beskeden", jfr. § 754 b, stk. 2, 2. pkt.

Rigspolitechefen har til Rigsadvokaten givet flere forklaringer på baggrunden for, at politiet kun i så begrænset omfang har forsøgt at udnytte de nye bestemmelser, se nærmere på Rigsadvokatens hjemmeside www.rigsadvokaten.dk.

Forsvareres aktindsigt

Hovedparten af de indberetninger, som Rigsadvokaten har modtaget - 24 sager - drejer sig om aktindsigt. Domstolene har fulgt anklagemyndighedens begæring i 23 af disse 24 sager. 3 af sagerne har været forelagt for Højesteret.

Rigsadvokatens konklusion er, at de nye regler ikke har givet anledning til problemer for varetagelsen af de sigtedes eller tiltaltes forsvar i indberetningsperioden.

Der er nu tilvejebragt mere detaljerede retningslinier for, hvordan de nye regler om aktindsigt skal anvendes.

Justitsministeriet konkluderer, at bestemmelserne generelt anvendes med varsomhed og på en måde, som ikke medfører utilsigtede virkninger for varetagelsen af sigtedes eller tiltaltes forsvar i konkrete straffesager.

(Advokaterne har ikke været hørt om, hvorvidt reglerne har givet anledning til problemer, ER)

Justitsministeriet har forlænget observationsperioden endnu 2 år.

Som bilag til beretningen er der redegjort for enkelte sager af mere generel interesse, herunder de tre højesteretskendelser.

Landsforeningens Meddelelse 13/2006

Varetægtsfængsling - Gentagelsesfare - Sindssyge lovovertrædere - Mentalundersøgelse - Proportionalitet

Retsplejelovens § 762 og § 809

Opfattelsen af, at det er svært at få Østre Landsret til at løslade, når byretten har fængslet, er med visse undtagelser. I nærværende sag slap en formentlig sindslidende butikstyv for en længerevarende varetægtsfængsling, idet landsretten anvendte RPL § 762, stk. 3.

ØL 4. afd. kære nr. S-612-06, 23/2 2006

T havde begået butikstyveri for kr. 448 og blev begæret varetægtsfængslet, da han havde to betingede domme for tyveri i 2004 og 2005. Den 9/2 2006 var han første gang fremstillet i grundlovsforhør, hvor han erkendte, men virkede fysisk og psykisk forpint, hvorfor dommeren fængslede ham med bemærkning efter RPL § 764, stk. 2, at han skulle fremstilles på ny, når han var blevet rask nok til at komme i retten igen.

Han blev anbragt i Vestre Fængsel, der den 14/2 2006 i en lægeerklæring oplyste, at han var kendt i psykiatrisk regi siden 2002. Han havde været indlagt på hospital og siden fulgt i Distriktpsychiatrisk Center på grund af depressive symptomer. Fængslets psykiater vurderede imidlertid, at der var tale om en kronisk paranoid psykose. Man anbefalede indlæggelse i psykiatrisk afdeling, samt at T underkastedes mentalobservation under indlæggelse.

T blev meldt klar til et nyt grundlovsforhør den 21/2 2006, hvor politiet begærede ham fortsat varetægtsfængslet i surrogat af RPL § 762, stk. 1, nr. 2, og som anbefalet mentalobservation under indlæggelse.

Forsvareren protesterede mod varetægtsfængsling, da et enkeltstående butikstyveri uanset de to tidligere betingede domme ikke var tilstrækkelig anledning til fængsling efter § 762, stk. 1, nr. 2. Hertil kom, at indgrebet var uforholdsmæssigt, jfr. RPL § 762, stk. 3, henset til, at den sandsynlige følge enten var en betinget dom eller en dom til ambulat behandling.

Med hensyn til den begærede mentalundersøgelse under indlæggelse protesterede forsvareren herimod, da det ville blive en langvarig affære. T ville ikke protestere mod en ambulat undersøgelse.

Byretten afsagde kendelse om fængsling i 13 dage:

"Efter de foreliggende oplysninger, herunder arrestantens erkendelse, findes der begrundet mistanke om, at arrestanten T har gjort sig skyldig i den rejste sigtelse.

Under hensyn til arrestantens tidligere domme for berigelseskriminalitet og oplysningerne om hans psykiske tilstand, findes der bestemte grunde til at antage, at arrestanten på fri fod vil begå ny ligeartet kriminalitet.

Herefter foreligger de grunde, der er nævnt i retsplejelovens § 762, stk. 1, nr. 2.

Varetægtsfængslingens formål kan opnås ved at anholdte anbringes på en lukket psykiatrisk hospitalsafdeling, hvorefter det i medfør af retsplejelovens § 765

b e s t e m m e s:

Arrestanten T anbringes på en lukket psykiatrisk hospitalsafdeling som fængslingssurrogat."

Der blev ligeledes besluttet ambulante mentalundersøgelse.

Forsvareren kærede varetægtsfængslingen som værende uforholdsmæssig og påpegede - som under grundlovsforhøret - at retten ikke kunne påregne, at T med det samme ville blive overført til hospital, eller at mentalundersøgelsen kunne påbegyndes umiddelbart. Der var som nævnt tale om et enkelt butikstyveri, ikke personfarlig kriminalitet.

Anklagemyndigheden modkærede med et kæreskrift på 5 sider, idet man som anbefalet af lægerne i Vestre Fængsel ville have T mentalundersøgt på hospital.

Man bekræftede, at det ikke var muligt at garantere en hospitalsplads omgående. Det var kommunens centralvisitation, der rådede over disse, hvorfor kendelsen om surrogatfængsling normalt formuleres med bemærkningen, "når plads haves".

Man måtte lægge afgørende vægt på den lægefaglige vurdering af, at mentalundersøgelsen skete under indlæggelse. Det var mere hensigtsmæssigt, end at arrestanten skulle køres til ambulante mentalundersøgelse, og kunne ikke påregnes at tage længere tid.

Landsretten udtalte kort:

"Da fortsat frihedsberøvelse af T, der har været frihedsberøvet fra den 8. februar 2006, vil stå i misforhold til sagens betydning og den retsfølge, som kan ventes, hvis T findes skyldig, jfr. retsplejelovens § 762, stk. 3,

b e s t e m m e s:

T skal løslades."

Landsforeningens Meddelelse 14/2006

Falsk anmeldelse - Betinget straf

Straffelovens § 56 og § 164

T på 20 år havde opgivet en andens navn i forbindelse med en anholdelse for overtrædelse af våbenloven og bortfjernelse fra en taxa uden at betale. I byretten idømt 10 dages

fængsel og tillægsbøde på kr. 5.000. Landsretten gjorde ved en 3-3 afgørelsen straffen betinget bl.a. på grund af de konkrete omstændigheder, hans gode personlige forhold og hans forholdsvis unge alder på gerningstidspunktet.

ØL 11. afd. a.s. S-1123-05, 3/1 2006

T på 20 år og fra Sverige var under en tilståelsessag tiltalt for overtrædelse af straffelovens § 164, stk. 1, ved i marts 2004 i forbindelse med en afhøring som sigtet for overtrædelse af våbenloven og straffelovens § 298, stk. 1, nr. 3, at have oplyst en anden sven-skers navn.

I forhold 2 var han tiltalt for sammen med en anden at have bortfjernet sig fra en taxa uden at betale, kort forinden forhold 1, og i forhold 3 overtrædelse af våbenloven, idet han ved samme lejlighed blev fundet i besiddelse af en springkniv.

T forklarede bl.a., at han lige var flyttet til København. Hans kammerat foreslog, at de skulle løbe fra taxaen, hvilket de gjorde. Politiet stod i nærheden og satte hunde efter dem. Kammeraten blev bidt, politiet fik senere fat i ham, og de betalte hver kr. 40 til taxachaufføren.

Han blev bange, da politiet sagde, at han ville komme i fængsel. Derfor oplyste han et andet navn på en person, hvis personnummer han kendte.

Byretten idømte straf af fængsel i 10 dage og en tillægsbøde på kr. 5.000

T ankede til formildelse, anklagemyndigheden påstod endeligt stadfæstelse.

Der var indhentet en personundersøgelse.

Resten er citat af landsrettens dom:

"Tre voterende finder efter karakteren af forhold 1 at der ikke er grundlag for at gøre frihedsstraffen betinget.

Tre voterende finder særlig efter de konkrete omstændigheder i forbindelse med forhold 1, tiltaltes gode personlige forhold samt hans forholdsvis unge alder på gerningstidspunktet, at frihedsstraffen helt undtagelsesvis kan gøres betinget efter straffelovens § 56, stk. 2, som nedenfor bestemt.

Der afsiges vedrørende dette spørgsmål dom efter udfaldet af stemmeafgivningen.

I øvrigt stadfæstes dommen.

Straffen findes passende."

Vilkårene omfattede 2 års prøvetid.

Det fremgik af personundersøgelsen bl.a., at T var født i Sverige, men havde dansk statsborgerskab efter forældrene. Han havde bl.a. opholdt sig i Danmark i 2004, men var nu flyttet tilbage til Sverige, hvor han i januar 2005 var påbegyndt en uddannelse. Han var egnet til samfundstjeneste, idet han havde erklæret sig villig til at opfylde en sådan dom i Danmark, hvis det måtte blive nødvendigt.

Landsforeningens Meddelelse 15/2006

Bedrageri - Forsikringssvig - Samfundstjeneste

Straffelovens § 62, § 165 og § 279

K på 24 år var tiltalt bl.a. for 2 tilfælde af forsikringssvig. I byretten blev hun endvidere dømt for medvirken til røveri, medvirken til vold og 3 tilfælde af dokumentfalsk sammen med en ven. I landsretten blev hun frifundet herfor, og de to tilfælde af forsikringssvig blev takseret til fængsel i 6 måneder betinget af samfundstjeneste i 120 timer.

ØL 24. afd. a.s. S-1160-05, 7/2 2006

K på 24 år var i forhold 2 tiltalt for sammen med T i oktober 2003 at have foretaget falsk anmeldelse af, at der skulle være begået indbrud i hendes lejlighed. I forhold 3 forsikringssvig for ved samme lejlighed at have fået udbetalt kr. 40.358 i erstatning.

I forhold 4 b var hun tiltalt for medvirken til røveri i en lejlighed sammen med T. I byretten blev hun dømt, men frifundet i landsretten.

Det gjaldt også en tiltale for medvirken til vold efter § 244 og tre tilfælde af dokumentfalsk med hensyn til hævnninger på det røvede hævekort. Endelig var der et yderligere tilfælde af falsk anmeldelse og forsikringssvig i december 2004, forhold 9 og 10 - der blev imidlertid ikke udbetalt erstatning med kr. 44.985, da forsikrings-selskabet fattede mistanke.

I byretten blev K dømt efter anklageskriftet med fængsel i 1½ år. K ankede til frifindelse for røveri, vold og dokumentfalsk og i øvrigt til formildelse.

K havde været til en familiefest med T. Ud på aftenen skulle de videre ud i byen. T sagde, at han først skulle ordne noget. Hun ringede flere gange, fordi hun ikke kunne forstå, hvor han blev af. Når hun tidligere havde givet en anden forklaring, var det for at holde hånden over T.

T forklarede, at den forklaring, han havde afgivet i byretten, var usand. Han prøvede at redde sit eget skind.

Han havde skaffet adressen på forurettedes nabo gennem nummeret på K's mobiltelefon. Han ventede i bilen, mens to andre gik op. Bagefter kom de ned med en rygsæk fyldt med forskellige ting. Han mødtes med bl.a. K igen og betalte drikkevarer med det Dankort, en af de to havde taget. Da politiet kom ind i sagen, fortalte han K, hvad hun skulle sige.

Landsretten udtalte om disse forhold:

"Efter bevisførelsen for landsretten, herunder særligt den af vidnet T afgivne forklaring, findes det ikke godtgjort med den til domfældelse i en straffesag fornødne sikkerhed, at tiltalte har gjort sig skyldig i disse forhold. Tiltalte frifindes derfor i disse forhold.

Under hensyn til at tiltalte er ustraffet og på grundlag af de foreliggende gode oplysninger om hendes personlige forhold, findes straffen undtagelsesvis i sin helhed at kunne gøres betinget på vilkår om udførelse af samfundstjeneste som nærmere bestemt nedenfor.

Efter de juridiske dommeres bestemmelse tages den nedlagte erstatningspåstand til følge med det i byretten tilkendte beløb, mens resten af erstatningskravet henskydes til civilt søgsmål."

Straffen på 6 måneders fængsel blev gjort betinget af 2 års prøvetid og 120 timers samfundstjeneste.

Landsforeningens Meddelelse 16/2006

Brandstiftelse, kvalificeret - Forsøg, tilbagetræden - Tilregnelighed - Udvisning
undladt

Straffelovens § 16, § 22, § 68 og § 180, Udlændingelovens § 26

En skizoaffektiv makedoner M havde under terrænfrihed fra en tidligere anbringelsesdom sat ild til et vandrehjem og var tiltalt for forsøg på overtrædelse af straffelovens § 180. Han havde imidlertid foretaget handlinger, der ville have hindret fuldbyrdelsen, hvis denne ikke, ham uafvidende, var afværget ad anden vej, hvorfor han alene blev dømt for overtrædelse af § 181 og fundet straffri i medfør af § 16. Han blev idømt en ny anbringelsesdom og frifundet for udvisning. Han var kommet her til som 14-årig i 1975 og havde voksne børn, far og flere søskende her. Han havde ringe tilknytning til Makedonien, bortset fra, at han havde af tjent værnepligt 1½ år i 1977-79.

ØL 3. afd. N nr. S-3027-05, 24/2 2006

En 46-årig makedoner M var tiltalt for forsøg på overtrædelse af straffelovens § 180, jfr. § 21, ved i februar 2005 kl. 4 om morgenen at have sat ild til genstande i et værelse på et vandrehjem under sådanne omstændigheder, at han indså, at en eller flere indlogerede gæster, der opholdt sig i ejendommen, ville blive udsat for overhængende livsfare, såfremt ilden ikke var blevet slukket.

Der var påstand om anbringelsesdom og udvisning. M nægtede sig skyldig i den rejste tiltale, men erkendte overtrædelse af straffelovens § 181. Han påstod sig frifundet for udvisning.

M var under en byretssag i 1999 blevet idømt en anbringelsesdom for bl.a. manddrab, ulovlig tvang og ulovlig frihedsberøvelse og var stadig undergivet denne foranstaltning, da han i en rimelig stabiliseret periode, hvor han opholdt sig på en åben afdeling med terrænfrihed, havde absenteret sig.

Han havde indlogeret sig på byens vandrehjem. Da branden opstod, havde han selv alarmeret beboerne ved at banke hårdt på døren og råbe brand, ligesom han kort efter henvendte sig hos politiet og erkendte brandstiftelsen. Brandvæsenet havde været hurtigt ude og slukket branden.

Det fremgik af mentalundersøgelsen bl.a., at han fortsat var sindssyg - han led af en skizoaffektiv sindslidelse, d.v.s. sindssygdom med symptomer på både skizofreni og affektiv lidelse (maniodepressiv sindslidelse).

Man anbefalede, at anbringelsesdommen blev opretholdt.

Han var i december 2005 blevet overført til Sikringsanstalten på farlighedsdekret efter voldsomme personoverfald i efteråret 2005.

Indtil han i 1997/98 udviklede en psykose, havde han haft en lang karriere inden for kampsport.

Af Udlændingestyrelsens udtalelse fremgik bl.a., at han var blevet familiesammenført med sin far i 1975, havde aftjent værnepligt i hjemlandet i 1½ år i 1977-79, men ellers opholdt sig her på nu tidsubegrænset opholdstilladelse. Hans far og tre søskende boede her. Han var blevet skilt fra en dansk hustru i 1997, men havde jævnlig kontakt med to fællesbørn på 19 og 21 år samt den øvrige familie. Hans mor var død. Han havde fortsat fjern familie i hjemlandet, men havde meget ringe kontakt til dem.

Styrelsen fandt at kunne tiltræde anklagemyndighedens indstilling om udvisning.

Nævningene svarede ja til et hovedspørgsmål i overensstemmelse med anklageskriftet, men også ja til et tillægsspørgsmål om tilbagetræden fra forsøg, der lød således:

"Er tiltalte M straffri for forsøg på overtrædelse af straffelovens § 180, jf. hovedspørgsmål 1, fordi han frivilligt og ikke på grund af tilfældige hindringer for gerningens udførelse eller for opnåelsen af det ved denne tilsigtede øjemed har foretaget handlinger, som ville have hindret fuldbyrdelsen af den under hovedspørgsmål 1 omhandlede strafbare handling, hvis denne ikke, ham uafvidende, var afværget ad anden vej, jf. straffelovens § 22?"

Nævningene havde herefter svaret bekræftende på et subsidiært hovedspørgsmål om overtrædelse af straffelovens § 181 og ligeledes bekræftende på et tillægsspørgsmål om straffrihed på grund af utilregnelighed som følge af sindssygdom, jfr. straffelovens § 16, stk. 1.

Der var enighed om anbringelsesdom uden tidsbegrænsning.

Resten er citat af landsrettens dom:

"Vedrørende udvisningspåstanden lægger landsretten til grund, at tiltalte, bortset fra perioden oktober 1977 til marts 1979, hvor han aftjente værnepligt i Jugoslavien, har haft bopæl i Danmark i hvert fald siden december 1975. Han har to børn på nu 19 og 21 år, der begge

bor i Danmark, hvor også hans far og flere søskende bor. Han har ringe forbindelse til de slægtninge, der fortsat bor i Makedonien.

Der er afgivet 23 stemmer for at frifinde tiltalte for påstanden om udvisning. Der er bl.a. lagt vægt på, at udvisningen må antages at virke særligt belastende for tiltalte, og at afgørende hensyn taler mod udvisning, jf. udlændingelovens § 26, stk. 2. Der er herved taget hensyn til, at tiltalte har opholdt sig i Danmark i hen ved 30 år, og at han i længere tid har lidt af sindssygdom, som han har modtaget behandling for. Der er også taget hensyn til, at tiltalte har sine børn her, og at han har kontakt til sin herboende far og søskende, hvoraf lillebroderen er tiltaltes bistandsværge. Endelig er der taget hensyn til, at tiltalte kun har ringe tilknytning til sit hjemland. Lovovertrædelsen kan ikke føre til et andet resultat. Herved bemærkes særligt, at lovovertrædelsen er et udslag af tiltaltes sindssygdom.

Der er afgivet én stemme for, at tiltalte skal udvises. Der er herved lagt vægt på, at de i udlændingelovens § 26, stk. 1, nævnte forhold under hensyn til kriminalitetens grovhed og tiltaltes fortid ikke afgørende taler mod udvisning, jf. udlændingelovens § 26, stk. 2.

Der afsiges på dette punkt dom efter stemmeflertallet, således at tiltalte frifindes for påstanden om udvisning.

Efter sagens udfald skal statskassen betale sagens omkostninger som nedenfor bestemt."

- oo0oo -

Statskassen skulle betale sagens omkostninger, dog således at M skulle betale i alt kr. 8.000 + moms af salæret til den beskikkede forsvarer.

Denne tilføjer, at det i retsbelæringen var tydeligt tilkendegivet, at straffelovens § 22 burde bringes i anvendelse, hvis M blev fundet skyldig i § 180.

Landsforeningens Meddelelse 17/2006

Forvaring - Retslægerådet - Mentalundersøgelse - Afhøring af sagkyndige vidner

Straffelovens § 70 og § 237

T blev i byretten idømt forvaring. Landsretten fandt med dissens 4-2, at forvaring var upåkrævet henset til længden af en almindelig fængselsstraf. Den mentalundersøgende overlæge afhørt som vidne i landsretten.

ØL 18. afd. a.s. S-3905-05, 9/2 2006

T på 34 år var i byretten tiltalt for manddrab på en taxachauffør i oktober 2004 med knivstik i halsen. Efterfølgende kørte han rundt i hyrevognen og endte med at køre den i havnen, hvorved der skete skader for kr. 282.000. Endelig skulle han have begået et kioskrøveri den følgende dag ved at holde en stor kniv op mod ekspedientens hals.

T erkendte drab, brugstyveri og hærværk. I forhold 4 ville han godt erkende at have truet med kniv, men ikke at have truet med at skære ekspedientens hals over.

T forklarede bl.a., at han havde drukket og taget stoffer. Pludselig eksploderede det i hovedet på ham, og han blev aggressiv og skar struben over på chaufføren.

Der var foretaget en mentalundersøgelse, og overlægen konkluderede bl.a., at T ikke var sindssyg og aldrig havde frembudt tegn på psykisk sygdom, men han var i betydelig grad afvigende, bl.a. selvcentreret, selvfremhævende og selvovervurderende og præget af manglende indføling i andre mennesker. Han var omfattet af straffelovens § 69, men man kunne ikke pege på foranstaltninger efter § 68 som mere formålstjenlige end straf.

Han frembød ved en samlet vurdering en nærliggende fare for andre, hvorfor man anbefalede forvaring, "hvorefter især skal fremhæves, at tildeling af frihedsgoder først bør finde sted, når dette efter en klinisk psykiatrisk vurdering ikke er fundet utilrådeligt".

Retslægerådet tiltrådte, at T var omfattet af straffelovens § 69, uden at man kunne pege på foranstaltninger efter § 68 som mere formålstjenlige end straf. "Det må, på baggrund af karakteren af de påsigtede forhold og T's personlighedsmæssige egenart, antages at han frembyder en nærliggende fare for andres liv, legeme, helbred eller frihed. Det skal derfor anbefales, at T idømmes forvaring efter straffelovens § 70 for at forebygge denne fare.... "

Byretten fandt T skyldig i § 237, § 288, stk. 1, nr. 1, § 291, stk. 2 og § 293 a.

Byretten fortsatte:

"Ud fra karakteren af forbrydelserne - herunder at tiltalte begår manddrab og kort tid derefter begår røveri med kniv - sammenholdt med indholdet af den retspsykiatriske erklæring og Retslægerådets erklæring, finder retten, at tiltalte frembyder så nærliggende fare for andres liv og helbred, at det er nødvendigt i stedet for almindelig fængselsstraf at idømme tiltalte forvaring for at forebygge denne fare."

T ankede med påstand om tidsbestemt straf. Anklagemyndigheden påstod stadfæstelse, subsidiært en tidsbestemt straf af fængsel i 16 år.

Under domsforhandlingen var den mentalundersøgende overlæge indkaldt som vidne (forklaringen er kun gengivet i retsbogen, jfr. nedenfor).

Resten er citat af landsrettens dom:

"Det tiltrædes, at tiltalte er omfattet af personkredsen i straffelovens § 69, og at der ikke kan peges på foranstaltninger, som er mere formålstjenlige end straf. Ud fra karakteren af forbrydelserne i forhold 1 og 4 sammenholdt med oplysningerne i den retspsykiatriske erklæring og Retslægerådets erklæring må det antages, at tiltalte frembyder nærliggende fare for andres liv, legeme, helbred eller frihed.

4 voterende udtaler herefter: Under hensyn til varigheden af den forskyldte fængselsstraf er anvendelse af forvaring i stedet for fængsel fundet upåkrævet for at forebygge denne fare.

Vi stemmer derfor for at fastsætte straffen til fængsel i 14 år.

2 voterende finder af de grunde, som byretten i øvrigt har anført i dommen, at det uanset den forskyldte strafs længde er påkrævet for at forebygge faren at idømme tiltalte forvaring.

Vi stemmer derfor for at stadfæste dommen.

Der afsiges dom efter stemmeflertallet."

- oo0oo -

Af retsbogen for landsretten fremgår, at overlægen afgav vidneforklaring som følger:

"Udspurgt af forsvareren forklarede vidnet, at han havde samtaler med tiltalte henholdsvis den 7. december 2004 og den 16. december 2004, begge samtaler med en varighed af ca. 2 timer. Socialrådgiver S havde en samtale med tiltalte den 9. december 2004. Endvidere er der af cand.psych. P udarbejdet en psykologisk undersøgelse den 17. december 2004 med en varighed af ca. 3 timer."

- oo0oo -

Forsvareren oplyser, at han inden ankesagens foretagelse havde anmodet om en supplerende erklæring af en anden psykiater end overlæge O. Anklagemyndigheden forelagde alligevel spørgsmålet for overlæge O, der kom med en supplerende erklæring om, at det af forsvareren oplyste ikke gav anledning til ændring af mentalerklæringen.

Baggrunden for forsvarerens henvendelse var, at klienten selv i fængslet havde søgt psykologbistand og herfra havde fået en positiv erklæring.

Det var ikke lykkedes at få overlæge O til at forholde sig skriftligt til, om han havde haft forbindelse med T efter mentalundersøgelsen, da O afgav den supplerende erklæring. Heraf vidneindkaldelsen.